СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 65. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 19. березня, 1929. VOL XXXVII. No. 65. Jersey City, N. J., Tuesday, March 19, 1929. THREE CENTS.

ЯКІ ДІТИ ТАКЕ БУДЕ МАЙБУТНЄ НАШОЇ ІМІҐРАЦІЇ І УКРАЇНСЬКОГО Н. СОЮЗА

НЕБУВАЛА ЛЕТНИЧА КАТАСТРОФА

13 ОСІБ ЗАБИТИХ, А ДВІ ТЯЖКО РАНЕНІ. ЦЕ НАЙБІЛЬША ПОВІТРЯНА КАТАСТРОФА В АМЕРИЦІ.

НЮАРК, Ню Джерзі, 18. березня. — Вчора сталося тут велике нещастє. Над вечером вилетів з летничого поля тримоторовий літак враз з 13 прогульковцями, з яких кождий заплатив по $5, щоби вибратися на 20-мінутову прогульку і оглянути згори Менгеттен та околицю. Літак важко підносився, бо мотори були попсуті. Так принайменні заявляє товариш пільота, який був ранений, але вийшов з життям. Літак не годен був піднестися вище 200 стіп. А згодом почав спадати. Летун Лю Фут, досвідчений у своїм фаху, пробував знайти місце, де міг би злетіти, але всюди були багна, або залізничі шляхи чи забудовання. А літак спадав чимраз нижче, аж вдарив в залізничий ваґон тягарового поїзду, що стояв на залізничім шляху. Наслідок зударення був такий, що кант ваґона протяв літак у такий спосіб, як би хто перекроїв бохонець хліба. Всі подорожні згинули на місці. Летун і його товариш, які були на переді, потовклись, але вийшли живими. Летун лежить непритомний у шпиталі.

ПОВСТАНЦІ ПОБІДЖАЮТЬ.

ПІД ТОРЕОНОМ РОЗПОЧАТО ПЕРШІ БОЇ.

МЕКСИКО СИТІ, 18. березня. — Біля міста Хуарез мали взяти повстанці 1,000 федеральних жовнірів у полон. В бою під Сан Педро мало згинути 200 федеральних жовнірів, а 300 попало в полон до повстанців.

Головний повстанчий лідер Ескобар розпочав атаку під Тореоном. Його військо має бути добре убране і здисципліноване.

КАТОЛИЦЬКЕ СВЯЩЕНСТВО ВЕРТАЄ.

САН АНТОНІО, Тексас, 18. березня. — Тут проголошено маніфест мексиканських повстанців, в якім повстанці звертаються до прогнаних з Мексика католицьких священиків з пропозицією вертатися на свої давні місця. Повстанча команда заявляє, що всім їм поверне церкви і давні привілеї. Багато священиків вже скористало з тої проклямації і вернуло на територію, заняту повстанцями.

В ТОРЕОН ДОРОЖНЯ.

ЕЛЬ ПАСО, Тексас, 18. березня. — Доносять з міста Тореон, що там горнятко кави коштує тепер 50 центів. Брак поживи і доріжня доскулюють населенню і війську. Всі банки замкнені. Грошей не можна дістати. Американський консуль купує і їсть на кредит.

МЕКСИКАНСЬКІ ҐЕНЕРАЛИ.

БУЛИ ВЖЕ НЕРАЗ ПОВСТАНЦЯМИ І ЛЬОЯЛЬНИМИ.

МЕКСИКО СИТІ, 18. березня. — Обома арміями, федеральною і повстанчою, командує 17 ґенералів. 8 ґенералів стоїть по стороні уряду. Таке саме число є й по стороні повстанців. На чолі федеральної армії стоїть Каєс, добрий організатор, але людина без военного досвіду. Всі инші ґенерали це старі революціонери, котрі вже брали участь в неоднім повстанню, будучи раз по одній, а раз по другій стороні.

ЗАБИВ НЕВИННОГО.

НЮ ЙОРК, 18. березня. — Едвард Килрой вертав рано з церкви до дому, коли нагло трафила його в голову куля і він упав неживий. Це стріляв полісмен Джеймс Мек Ессей за двома бандитами, які напали на ґросерника і забрали йому з каси $600. Полісмен стріляв тричі і не трафив у бандитів, які втікали на автомобілю. За третим разом трафив він нещасливо замісць у бандитів, в невинного чоловіка.

ДЖЕНЕРАЛ МОТОРС В ЕВРОПІ.

НЮ ЙОРК, 18. березня. — Альфред П. Слоен, президент автомобілевої компанії „Дженерал Моторс", подає, що його компанія вложила $30,000,000 у фабрику Опеля, найбільшого автомобілевого промисловця Німеччини.

ПРОПАЛИ ТРИ ТОВАРИШІ БЕРДА

МАЛА АМЕРИКА, Антарктика, 18. березня. — Товариш Берда Герри Ґуд враз з двома иншими вилетів літаком розсліджувати незнані простори. Від трох днів нема від них вісти. Берд вибирається за ними в дорогу. Але каже, що нема чого боятися, бо вони взяли зі собою поживи на два місяці. А їм нічого злого не могло приключитися, хіба що треба було десь злетіти на землю. А на це вони були приготовані.

ПОЛЬСЬКІ ДЕМОКРАТИ ОРГАНІЗУЮТЬСЯ.

ВИСЛАЛИ ДЕЛЕҐАЦІЮ ДО РУЗВЕЛТА.

ОЛБАНІ, 18. березня. — Ґовернор Рузвелт приняв вчора делеґацію, зложену з 250 Поляків, котрі репрезентували 65 демократичних клюбів. Делеґація прийшла заявити Рузвелтови, що Поляки хочуть поширити в нюйорськім стейті демократичну орґанізацію між Поляками в той спосіб, щоби в кождій місцевости мати свій демократичний клюб. Заразом делеґація заявила, що вповні ґодиться з політикою Рузвелта.

ПОЛЕКША ДЛЯ СЛАБИХ НА ОЧІ.

ВИСТАРЧИТЬ ВПРАВЛЯТИ ОЧНІ МУСКУЛИ, ЩОБИ БУТИ ЗДОРОВИМ.

НЮ ЙОРК, 18. березня. — На конвенції стейтового Оптометричного Товариства голова товариства Морис Т. Ґилден мав виклад про те, що в скорому часі 50% вживаючих окулярів зможе без них обійтися, коли буде пристосовувати нову методу ґімнастики очних мускулів.

КОЛИ ДОРОЖИТЕ СВОЇМИ ДІТЬМИ, НАШИМ МАЙБУТНІМ І НАШОЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ, ТАК ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ ДО СОЮЗА.

ПРІТВІЦ ПРО РОЗЗБРОЄННЄ.

Німецький амбасадор Фридрих фон Прітвіц говорив 16. б. м. в Філаделфії перед Американською Академією Політичних Наук про роззброєннє. Він заявив, що заки прийде до загального роззброєння, треба „орґанізувати мир", а це завданнє належить до дипльоматів. А зорґанізувати мир буде можна тоді, коли усунеться тузин нерозвязаних проблемів, які нам залишила світова війна.

ВЕЛИКІ ПОЖЕЖІ.

В місті Ставанґер (Норвеґія) пожежа знищила цілий бльок домів у центрі міста. Підчас пожежі згорів ратуш, поліційний будинок та инші урядові інституції. Один мешканець міста зістав збитий підчас пожежі. Шкода виносить кілька міліонів корон.

В місті Ібараджі (Японія) підчас великого вітру згоріло 1,200 будинків. Пожарники разом з військом не були встані боротися з огнем іззa вітру. Серед погорілих будинків знаходиться міський центральний почтовий будинок.

НАЙБАГАТШЕ МІСТО В НІМЕЧЧИНІ.

Є ним не Гамбурґ ні Франкфурт, тільки Берлін. Майно Берліна обчислюють на 12 і пів міліярда марок, цебто біля 26 міліярдів зол. п. Місто має 525 міліонерів, 960 осіб, що мають майно більше як пів міліона й не має ніякого недвижимого майна. Живе з праці рук 3,250,000 людей.

ЛЮБОВНА ТРАҐЕДІЯ.

З Софії доносять, що там розігралася страшна любовна траґедія. Відомий промисловець Ґріґов застрілив свою чарівно гарну жінку, її любчика й сам відібрав собі життя.

25 ЖЕРТВ ТОРЖЕСТВА.

В Катанії при торжестві в честь патронки міста св. Аґати віддано 25 стрілів з моздіра, при чому іскра впала на пачку з порохом. 25 людей вбитих, багато ранених.

СЕНЗАЦІЙНА КАТАСТРОФА У ВАРШАВІ.

У Варшаві мала місце сензаційна катастрофа, а саме трамвай наїхав на караван. Удар був такий сильний, що в каравані потріскали спряжки, якими була привязана труна. Труна, а з нею й небіжка випали з каравану, а караваняр злетів з свойого сідала. Він так сильно потовкся, що його відвезено негайно до шпиталю. Тому, що не стало провідника, небіжкою, яка й по смерти зазнала ще неприємности, занялася переходяча публика. Хтось з цікавости сів на караванярський стілець та повіз нещасну небіжку на місце призначення.

ОТ КОМУ РУМУНИ ДАВАЛИ ЗЕМЛЮ!

Сам міністер Савчук-Савяну, розповідаючи про господарку в фінансовій дирекції, згадав також і контрольора Плоншоряну, який за короткий час став богачем. Купив хату з місті, добро коло Чернівців, ну й авто! Як цей панок прийшов до добра коло Чернівців? Він купив за безцін 20 гектарів резервової землі, яку мали дістати дубівські селяне. Цих 20 гектарів дістав він за те, що брав участь у битві під Марашестами. Та що показується? Пан Плоншоряну й не видів Марашешт, бо був цілий час під німецькою окупацією. От для кого лишали комітети резерви. Хибаж це одинокий випадок? Та бо цей панок вже й двір виставив на своїй „мошії" у Дубівцях. Сьогодня займається ним прокуратор.

НОВЕ ШВЕДСЬКЕ ПРЕДЛОЖЕННЯ.

Як звісно, румунська влада передала Шведам фабрикацію сірників у краю, за що вони позичили державі 30 міліонів долярів. Тепер звернулася знов одна ґрупа шведських капіталістів з предложенням розбудувати в краю сітку телефонів. Є мова, що Шведи хочуть злучити телефоном усі села Румунії, створити у більших містах великі телефонічні централі і збудувати також фабрику телефонічних апаратів.

Коли зважити, що в Швеції нема майже хати, в котрій не булоби телефону, що господарі мають навіть до стайнів домашні телефони, то можна сподіватися, що вони і в Румунії наладналиби це діло як найкраще.

ДО ЧОГО ДОВОДИТЬ СВАРКА.

В хаті Василя Мандзюка в селі Слободзія-Комарівці (Буковина) мешкав його зять, 19-літній коваль, Василь Мартинчук. Між ними прийшло до сварки. Молодий коваль ляг в ліжко і скував жорстокий плян. Досвіта вийшов на двір і ввійшов з крісом у хату. Там застрілив свого тестя, тещу і жінку, потім пішов до стодоли і запалив її. Опісля пішов до кузні, і там застрілився також. Збіглися люде, стали гасити вогонь та не могли вратувати набитої збіжем стодоли.

ЗГОРІЛО ЗОЛОТО.

Недавно вибух у Перемишлі пожар у склепі фарб Гайленрайха. Пожар почався від зле збудованого комина, швидко обняв цілий склад і нічого майже не вратували. Шкоди начисляють на 50 тисяч зол. а між иншими товарами згоріла і більша скількість золота в порошку, яке уявляло собою вартість 5,000 зол.

СИН НЕЛЮД.

Мартин Пляшевський, господар з Нарожної, пов. Товмач, поділив якось так маєток, що син його Францішок не був з цього задоволений. Між батьком і сином приходило з цього приводу до частих сварок, а оноді син стрілив з кріса крізь вікно і рідного батька вбив. Його арештували і за свій нелюдський вчинок буде відповідати перед судом.

ПРОТИ „НЕМОРАЛЬНИХ" КНИЖОК.

„Ліґа Прилюдної Моралі" в Бельґії розвиває широку акцію проти „неморальних" книжок. Перше за все книгарям висилається список книжок, які вважається за порноґрафію, а на випадок, коли вони опираються й ті книжки дальше продають, доноситься на них до влади. Жертвою тої акції впала між иншими славна книжка Фльобера „Спокуса св. Антонія". Цензура слухає „Ліґу Прилюдної Моралі" без найменшого спротиву.

ЗА СКАРБОМ.

Перед кількома тижнями найшов один рубач в дуплі старого дерева в Чехословаччині стародавне якесь письмо. Коли його відчитали, показалося, що це тестамент якогось богача з 1715 р. В тестаменті описує небіщик, що в горі Кольомара закопав він величезні скарби в печері, а то: сім бочок срібла, дванацять бочок золота і богато збруї. Печера має бути замкнена на залізні двері, а ключ до них лежить під порогом. Охочі на скарби чеські залізничники розпочали завзято розкопувати гору, та досі ні дверей ні ключа не знайшли.

В ОБЛИЧІ СМЕРТИ.

В париській тюрмі сидять чотири жінки, Вабр, Брісі, Давід і Курес, які зістали засуджені на кару смерти за морди. Суд у першій та другій інстанції затвердив присуд через те, що поповнені ними злочини були незвичайно жахливі і тепер тільки президент републики має право дарувати їм життя. Доси було так у Франції, що всіх жінок, присуджених на смерть, все уласкавлював, та цим разом міністерство судівництва подало внесок, щоб смерть дарувати тільки Бріссі і Вабровій, а Курес, яка замордувала 12-літну дівчину, і Давід, яка напхала в горло дитини вати і в той спосіб вдушила її — засудити. Покищо сидять всі чотири та очікують кождої хвилі виконання засуду. Давід — як пишуть часописи — цілими днями сидить мов непритомна, а Курес вганяє по келії, кричить і рве волосся. Прочі дві розбишачки спокійні. А кат вже приїхав до Парижа і жде, коли його покличуть до роботи...

ХЛІБНА КРІЗА В СССР.

НЕДОСТАЧА ХЛІБА ПРИМУСИЛА ЗАВЕСТИ КНИЖКИ, ПО ЯКИМ НАСЕЛЕННЮ БУДЕ ПРОДАВАТИСЯ ХЛІБ.

МОСКВА (СССР), 18. березня. — По наказу влади видано для робітників та урядовців державних установ спеціяльні книжки на право купівлі хліба по звичайній ціні. Инші верстви населення мають платити подвійну ціну за хліб з тим, що вони зовсім не можуть купувати житнього хліба.

ШУКАЮТЬ ПРИТУЛКУ ТРОЦЬКОМУ.

БЕЛЬҐІЙСЬКІ КОМУНІСТИ ПРОСЯТЬ УРЯД ВПУСТИТИ ТРОЦЬКОГО В БЕЛЬҐІЮ

БРЮСЕЛЬ (Бельґія), 18. березня. — Бельґійські комуністи запитують уряд Бельґії, чи він дозволить Троцькому оселитися в Бельґії, коли від Троцького наспіє прохання о візу. Троцький має відмовитися від всякої політичної активности, щоби лиш Бельґія дала йому притулок.

РАДЯНСЬКА АМНЕСТІЯ.

ДАЮТЬ АМНЕСТІЮ ВСІМ ЗЛОЧИНЦЯМ, КРІМ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ

МОСКВА (СССР), 18. березня. — З нагоди десятиліття істнування Башкірської Радянської Републики Центральний Виконавчий Комітет у Москві оголосив амнестію багатьом категоріям злочинців, крім вязнів, засуджених за „контрреволюцію".

Башкірська република лежить майже на півночі Уральських гір, на межі між Европою та Азією. Вона має трохи більше ніж 2,600,000 населення.

СПОКІЙНО НЕ СИДИТЬСЯ.

ВДОВУ РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ МАРІЮ ЗНОВУ КОРТИТЬ ПРАВИТИ КРАЄМ. ТОМУ ВОНА ХОЧЕ ПОВЕРНУТИ ДО РУМУНІЇ СИНА КАРОЛЯ.

ПАРИЖ (Франція), 18. березня. — Сюди приїхала вдова бувшого румунського короля Марія. Вона конферує зі своїм сином Каролем, якого позбавлено права на королівський престіл в користь його сина Михайла. Марія старається повернути Кароля до Букарешту, коли не на королівський престіл, то хоч на реґента при його синові.

При помочі Кароля думає Марія знову здобути собі страчений вплив на справи румунської держави.

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ КОМЕДІЯНТ.

ШВАҐРОВИ БУВШОГО КАЙЗЕРА ВІЛЬГЕЛЬМА ЗУБКОВУ ВЖЕ ОСТОГИДЛО ЦИРКОВЕ ЖИТТЯ.

ПАРИЖ (Франція), 18. березня. — Зруйнувавши фінансово свою стареньку жінку княжну Вікторію, російський еміґрант Зубков випросив собі право побуту у Франції для служби в цирку. Але циркове життя скоро остогидло ексцентричному Зубкову й він залишив цирк.

Тепер він тиняється без діла по париських бульварах. Поліція, що дозволила оселитися Зубкову в Парижі, лише як цирковому артистови, рішила не зачіпати його й дозволити йому тішитися вільним життям париських бульварів, поки він в чомунебудь не схибне. Жадна европейська держава не хоче впускати до себе Зубкова ізза його постійних скандалів.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ДВОБІЙ.

ТАК НАЗИВАЮТЬ В ЕВРОПІ ДВОБІЙ, КОЛИ СТРІЛЯЄТЬСЯ ТОЙ, ЩО ВИТЯГНУВ ЧОРНУ КУЛЮ З КАПЕЛЮХА.

ВІДЕНЬ (Австрія), 18. березня. — Розслідування самогубства багатого будапештського клюбного завсідника Бозного виявило, що він упав жертвою так званого „американського двобою". При цім способі двобою чоловік, який чується ображений, викликає свого противника тягнути разом з ним з капелюха кулі. Хто витягне чорну, той мусить покінчити самогубством. Таку кулю витягнув Бозний, а тому він застрілився.

Тепер поліція арештувала противника Бозного, обвинувачуючи його в примусі небіжчика поповнити самогубство. Таку форму „двобою" поліція не рахує „гоноровим двобоєм", за який по угорським законам належиться учасникам двобою невелика кара.

ВИСОКО РОЗВИНЕНА АФРИКАНСЬКА РАСА.

КАЖУТЬ УЧЕНІ, ЩО ІСТНУВАЛА БАГАТО ТИСЯЧ РОКІВ ТОМУ.

ЛОНДОН (Англія), 18. березня. — Досліди над кістяком доісторичної людини, що знайдений в січні б. р., в південній Африці, привели вчених до висновків, що багато тисяч років тому в Африці жила високо розвинена людська раса.

ЖЕРТВА НА ШПИТАЛЬ У ВІДНІ.

ВІДЕНЬ (Австрія), 18. березня. — Мешканець стейту Ню Джерзі Кеннін Чайлд, що тепер лічиться від хороби рака у Відні, пожертвував сто тисяч долярів на влаштовання спеціяльного відділу при віденському шпиталі по дослідам над хоробою рака. За ці гроші буде влаштований спеціяльний відділ шпиталя на 100 ліжок для хорих на рака та та инші внутрішні хороби.

ПРОТИ КОРОЛЯ.

БІЛГОРОД (Юґославія), 18. березня. — На вулицях міста зявилися великі плякати з написом: „Хто захопив мечем трон, той від меча загине". Поліція та жандармерія тепер ломлять собі голови, щоби спіймати авторів цих плякатів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗБРОЙНИЙ МИР.

Недавно тому італійський диктатор Муссоліні виголосив таку мову:

„Дійсність, мої панове, є того рода, що цілий світ зброїться. Часописи доносять нам ледви не кождого дня, як то будуються щораз нові підводні лодки, кружляки і инші воєнні знаряди. Панове певно читають дебати, що їх ведуть ріжні парляменти з приводу потреби зброєння, а з тих дебат виходить, що число гармат і штиків збільшується.

„Італія фашистів веде політику, яку навіть противники уважають за льогічну і мирову. Але хай всі знають, що коли ми звязані з ким приязним договором, то ми в приязни як і в ворогованню йдемо до самої глибини".

Виходить, що цілий світ зброїться і Італія рівнож. Ось до чого дійшов світ в часі, коли щойно минуло ледви 10 літ від останньої світової різні. Всі держави говорять про роззброєнне і всі навипередки зброяться. Отсе є ті погубні наслідки версальського договору. Це є наслідки тої божевільної французької політики, якою кермує ще й досі премієр Поанкаре, ідеольог того, що зветься тепер „збройним миром".

Мимо версальського договору і Ліґи Націй, і мимо Льокарна та зобовязань з боку Анґлії і Італії боронити Францію на случай нової німецької інвазії, Франція живе ще досі в страху перед Німеччиною. Франція боїться нової війни, вона дійсно бажала би собі мира. Але її провідні верстви є того переконання, що домінуюче становище Франції і її стан посідання можна забезпечити тільки армією, а мир буде тревалим і корисним для Франції тоді, коли він буде „збройним миром". От тому то Франція приступила тепер до будови фортечного валу, будуючи по тій лінії, що знана зі світової війни Лінією Ґінденбурґа, цілу систему найновішого рода підземних укріплень, які мають унеможливити перехід німецької армії на французьку землю на случай нового французько-німецького конфлікту.

Попри те Франція забезпечила себе ще ріжними договорами з Чехословаччиною, Румунією, Югославією, а особливо з Польщею, перетягаючи їх на службу своєму імперіялізмови. А що ті держави мають доволі гріхів за собою і самі в страху, то й ідуть під французький покров. Все те викликує душну атмосферу. Особливо, коли ще зачинають зброїтися на великі розміри такі великани як Америка і Велика Британія.

Річ ясна, що тут не рішає страх Франції перед Німеччиною, але те, що всі свідомі того, що версальський мир залишив повно зародків нових конфліктів, які будуть мусіли викликати згодом нову війну. І це є властивою причиною загального зброєння.

Д-р В. Клодницький.

ЧИ ВИЗНАЮТЬСЯ АМЕРИКАНЦІ В УКРАЇНСЬКИХ СПРАВАХ?

Вибір Герберта Гувера президентом наповнив серця богатьох Українців солодкими надіями, бо, мовляв, Гувер визнається добре на політичних справах Східної Европи. Ці „солодкі надії" лише до певної міри оправдані. Американці з Гувером на чолі — чи без Гувера, визнавалися і визнаються на справах східної Европи. Америка вже віддавна має цілий апарат, який докладно аналізує світову політику всіх народів — не оминаючи і політичних стремлінь українського народа.

Серцем американської політики є: **The Department of State.** Він є „підчинений" в першій мірі президентови Злучених Держав. Підчиненість цього департаменту президентові йде лише до певної міри — а іменно: 'Президент дає певні вказівки, щоби політика президента йшла по одній лінії з політикою секретаря стейту.

З другогож боку секретар стейту має свій самостійний круг ділання, який є ширший як в Европі — міністерства закордонних справ. Секретар стейту є контролюючим чинником в політиці закордонній та внутрішній. Це ми бачили за президента Гардінґа, коли секретар стейту Гюз вів в 1921 р. Вашинґтонську конференцію і заключував мир з Німеччиною. За часів президента Вилсона секретар стейту Браен, великий ворог війни, сам підписував договори, відомі як "wait-a-year" договори та нотипротести від р. 1914—1917 р.

Правда, Браен опісля уступив — подавшись до димісії. Його тоді обняв Роберт Ленсинґ, людина слабої волі, без політичного вироблення і без ініціятиви.

За часів Ленсинґа президент Вилсон взяв цілковито у свої руки Department of State і вів її після власної вподоби.

З висше згаданого видно, що руководство в закордонних справах може бути або в руках президента і секретаря стейту, або лише в руках секретаря, або лиш в руках президента держави.

Як би воно на будуче не було, нас цікавити повинно, як саме виглядає політична машина для закордонних справ в Злучених Державах.

The Department of State має тепер ось такий вигляд: 1) The Secretary of State, 2) The Under-Secretary of State, 3) Four Assistant Secretaries of State, 4) The Foreign Service Personnel Board, 5) The Solicitor, 6) Twenty-one Assistants to the Solicitor, 7) The Economic Adviser, 8) The Chief Clerk, 9) **шість політично-географічних відділів,** в яких працюють експерти: а) відділ Far Eastern Affairs; б) відділ Latin American Affairs; в) відділ Western European Affairs; г) відділ Near Eastern Affairs; ґ) відділ Mexican Affairs; д) Eastern European Affairs. Дальше слідують чотири адміністративні відділи: 1) Пашпортовий; 2) публікаційний; 3) **біжучо інформаційний** (преса), і 4) заграничио адміністраційний. Опісля йдуть 3 бюра: індексійне, архіварне і рахункове та вкінці канцелярії: консулярно-комерційальна, видавнича, візова, для персоналу на політично заграничній службі і для помешкань, занятих амбасадорами, посольствами і т. п.

Ми начеркнули нарочно цілу структуру згаданого міністерства, щоби доказати, що Американці мають свої апарати, якими міряють наші сили і наші змагання до державности.

Іменно у відділах „Східно-Европейських Справ" і „Біжучо-Інформаційному" обговорюється наша доля. На цьому місці мігби хтось поставити питання, відкіля беруть Американці матеріяли до студіювання наших справ. В першу чергу публікації і преса (навіть в українській мові!) становлять матеріял, на основі якого політично вироблені люди пізнають нашу справу.

Ми з цілою певністю можемо ствердити, що в згаданих відділах департаменту стейту є експерти, які володіють українською мовою і вони то дуже пильно читають всі наші часописи.

Тепер на цьому місці спитаймо себе, яке поняття можуть мати американські політичні діячі, як вони „студіюють" нашу гризню тут чи у старому краю? Як високо можуть цінити Американці Українців на вольній землі Вашинґтона, коли бачуть ті досягнення, яких тут доконав 1 міліон Українців? Що вони думають, коли приглядаються, як тут самі Українці розбивають свою одинoку політичну організацію: Обєднання Українських Організацій?

Не хочемо на цьому місці освітлювати наших політичних недомагань! Та нам таки треба взятись тепер серіозно до праці і сконсолідувати наш обєднаний фронт. Нам треба в першу чергу поставити Обєднання на висоті свойого завдання. Нам треба рівнож і поміч краєви дати більшу, бо годі дуже вірити в поміч американських Українців, як вони зорганізовано, себто через Обєднання протягом року перешлють до краю несповна 20,000 долярів. А висотою допомоги рівнож міряють наші сили. Правда, окрім допомоги пересланої через Обєднання чимало жертв йде прямо до краю. На жаль, жертви ці „неуловимі", бо їх не бачать ті чинники, які міряють наші політичні аспірації. Нашій активности треба розголосу і на будуче ми мусимо дбати про розголос для нашої справи.

Заряд теперішного Обєднання мусить доложити своїх старань, щоби Обєднання примістити в домівці якоїсь поважної народної інституції, деб Обєднання могло репрезентувати український загал перед чужинцями.

Рівночасно наші лідери і прихильники Обєднання повинні докладати всіх зусиль, щоб The Department of State був вірно поінформований про змагання нашого народа. Відділ Eastern European Affairs недавно креований і нам треба дбати про звязки з ним. Хочеться вірити, що згодом в нас буде красше.

Про те все мав я розмову з професором пенсилвенійського університету д-ром Балаґом і він саме подав мені щодо цього ріжні інформації і вказівки, за що я йому на цім місці складаю щиру подяку.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО З ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 159, повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітинґ відбудеться в неділю, 24. марта, зараз по Сл. Божім, в галі церковній, 430 — 7th St. Просить всіх членів прийти на той мітинґ, бо маємо богато справ до полагодження. Котрий член не явиться на мітинґ заплатить кари 1 дол. — І. Макута, предс.; С. Петрівський, кас.; М. Камінський, секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(За лютий 1929 р.).

І. ПРИХІД:

З переносу з попередного місяця		$ 165.84
Прихід за лютий, 1929		3,667.25
Разом		$3,833.09

ІІ. РОЗХІД:

а) ВИСИЛКА ДО КРАЮ:		
1) Інваліди ($1,100 на будову Дому Укр. Інвалідів, з $400 на допомогу)	$1,500.00	
2) Рідна Школа	1,000.00	
3) Боєва акція	400.00	
4) Тов. „Просвіта"	150.00	
5) На видання „Пропамятної Книги"	100.00	
6) Ремісничa Бурса у Львові	100.00	
7) Політичні вязні	100.00	
8) Ґімназія в Рогатині	50.00	
9) Краєва преса	50.00	
10) ЦЕСУС	50.00	
11) Студентам	50.00	
12) Письменникам	25.00	
13) Оплати грошевих посилок і листів	37.50	$3,612.50
б) Кошти удержання канцелярії		25.00
в) Кошти дороги		10.00
Разом		$3,647.50

ІІІ. ЗІСТАВЛЕННЄ:

Прихід в лютім 1929 року	$3,833.09
Розхід в лютім 1929 року	3,647.50
Остає в касі обєднання з кінцем місяця лютого 1929	$185.59

Обєднанне Українських Організацій в Америці.

ВАЖНЕ ДЛЯ П. Т. УЧИТЕЛІВ РІДНИХ ШКІЛ!

Кождий учитель Рідної Школи повинен інтересуватися і студіювати методику української мови, а своє знання використувати при навчанню того предмету в школі.

Поручаємо П. Т. Учителям отсі нові підручники методичні:

1) **Методика Стилю:** Б. Заклинського для всіх шкіл з додатком практичних задач (Митодика письменних виробів), обем книжки 12 аркушів друку. Ціна .... 75 ц.
2) **Правописні вправи і диктати Куція для учителів народніх шкіл. Підручник подає зразки матеріялу до диктовання в народній школі. Ціна .... 35 ц.**

Повисші книжки можна замовляти у Свободі:

"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

М. Коцюбинський.

ДОРОГОЮ ЦІНОЮ

Оповідання.

(11)

Соломія однак не слухала його — вона звертались до Раду, хапала за плащ циганку, благала старого. Вона стогнала і тягла їх за собою.

Цигани не хапалися, вони радились, сперечались, кричали. Врешті зважились — Соломія це помітила. Вона ухопила за руку циганку, наче боялась втратити її, й побігла в той бік, де горіли плавні. Цигани ледве встигали за нею. Перейшовши дорогу, вона подалась здовж плавнів.

— Кай жа?***) — тривожно кричав Раду на Соломію.

Але вона не одповідала та все бігла наперед. Врешті зупинилась, нагнулась до землі і промовила:

— Остапе!...

Одповіді не було.

Цигани теж нагнулися, придивляючись. Лежав якийсь чоловік. Старий циган викресав огню, запалив очеретину і наблизив її до Остапового обличчя. Очі в Остапа були заплющені, а на блідому виду виразно зачорніли молоді вуса й густі брови.

— Саншукар*)... шепнула молода циганка, нагинаючись над Остапом.

Ця похвала видимо роздратувала Раду, бо він гримнув на жінку горловим, диким голосом і одтрутив од Остапа.

— Люде добрі, — благала Соломія, стоячи на колінах, — змилуйтеся, прийміть нас до хати... Ви-ж бачите — пропадаємо... Чоловіка мого постреляно, він ледве живий, мало не загинули ми в плавнях... Я вам оддячу, я вам одроблю... Візьміть все, що маю... все... Тільки не кидайте нас... Ось нате...

З цим словами Соломія зірвала з шиї торбину й висипала з неї на руку старому циганові кілька срібних монет.

Старий побрязкав грошима на долоні, підкинув їх і сховав у кишеню.

— Мішто!**) — сказав він коротко.

По нараді з молодим вони взяли Остапа — один під пахви, другий за ноги, й тихо посунулись до хати.

Стара циганка віджила, коли принесено раненого. Її страшне, жовте, відьомське обличчя зразу стало добрішим, а сиві пасма кіс, що вибивались зпід чорної хустинки, спокійно лягали на Остапові груди, мов на груди сина, коли вона обмивала та перевязувала йому рану. Напоєний незабаром, зіллям, з перевязаною раною, зогрітий теплом, Остап розплющив очі. Це так врадувало стару циганку, що вона забелькотала щось жваво, сильно зачадила з люльки й радісно потріпала Соломію по плечах.

Стара циганка взяла Остапа під свою опіку. Вона ходила коло нього, варила йому зілля, обдивляла рану, поїла козячим молоком, особливо коли Гіца та Раду виходили з дому.

Молода Маріуца при мущинах не звертала уваги на Остапа, навіть показувала, що її сердить вся ця історія: вона часто викрикувала щось лихе різким, як у ворони, голосом і блимала непривітним оком в куток, де лежав ранений, та Соломія помічала, що все це робиться більш для Раду, бо, сердячись, циганка позирала скоса на чоловіка, видимо цікавлючись, яке це враження робить на нього.

Проте доволі було мущинам вийти за поріг, як Маріуца оберталась у добру, сердечну жінку й помагала Соломії та старій матері ходити коло Остапа. Вона укривала його найтеплішими із своїх лахманів, одгортала волосся з чола, одганяла осінніх мух, і все це робила так охоче, з такими жвавими та гарними руками, що здавалась гнучкою рослиною на вітрі. Зиркаючи своїми чорними, блискучими очима то на Остапа, то на Соломію, вона питала в Соломії:

— Мануш? Мануш?*).

І коли Соломія, не розуміючи, чого та хоче, кивала наугад головою, вона допитувалась:

— Сарбу шос?**)

Часом через Остапа цигани опізнялися з мандрівкою на жебри. Що-ранку вони запрягали в свою двохколесу гарбу маленьку, худу й облізлу шкапину, забірали з собою полотняні савки й залазили в збиту з старих дощок деревляну скриню, що служила замісць васага у гарбі. Скриня була така висока, що стара циганка цілком зникала у ній, і тільки її страшна голова з білими патлами та червоною люлькою в зубах виглядала звідти. Маріуца ставала у скрині на коліна і смикала за віжки. Мала, облізла шкапина сумно схиляла голову і не рушалась з місця. Маріуца цмокала, била її віжками, обертала батіг то одним, то другим кінцем, підбадьорувала горловими згуками. Шкапина ні з місця. Тоді стара циганка випускала з сухих грудей дикий, нелюдський крик, підіймала до-гори кулак з димною люлькою, трясла ним і кляла так страшно і завзято, що коміші схилялись навколо од страху і сорому. Коли траплялись мущини, вони помагали жінкам криком і руками. Серед несказаного ґвалту шкапина врешті надумувалась, витягала хребет, випинала ребра, і, ледве переступаючи тремтячими ногами, тягла чудний візок по курній дорозі.

Вони їздили по селах, жебрали, збірали де яєчко, де жменю муки або кукурудзи, виканючували з сітників бруднії подерті ганчірки і виладновували у вечері з гарби таку силу ріжнородних річей, що трудно було вірити, аби всі вони дістались їм з доброї волі милосердних людей.

Гіца з Раду під вечір прокидалися — вони мали звичку спати вдень і щезати на ніч — і в задимленій халупині ставало весело й гамірно. На припічку палав вогонь, жінки варили якесь вариво і як сороки сповняли хату горловими вигуками, оповідали свої пригоди. За вечерою зявлялась горілка, вино, всі пили, кричали, вимахували руками, гнулись як комишина, блимали чорними очима та підсиненими білками, світили розхристаними чорними грудьми. Часом заходили на вечерю сусідні цигани, похмурі й непевні фігури, і теж пили, кричали, стукали кулаками у стіл.

Чорні тіні од чорних циган хитались по стінах, в хаті здавалось людно, як на базарі.

Остап не міг спати от того галасу: він лежав з розплющеними очима в гарячці й уявляв, що попав у пекло.

Весела кумпанія закликала Соломію, частувала вином, та Соломія, не розуміючи циганської мови, ухилялась од запросин — врешті їй було не до того.

К ночі все те стихало. Гіца, Раду і гості вибірались кудись у дорогу, а цигани залазили на піч. Другого дня було теж саме.

Лишаючись в хаті сама, поки жінки їздили по жебрах, а мущини хропли під стінами на лавах, або щезали кудись, Соломія ставила біля Остапа холодну воду і бралась до роботи. Вона підмазувала чорні, задимлені стіни халупчини, що нагадували дику печеру, мела долівку, стирала пил з Гіциної скрипки, мила стіл і навіть занехаяні шибки, крізь які видко було море рудого комишу та біду, блукаючу кози хати козу.

Соломія усе старалася оддячити циганам за рятунок і захист; однак те, що вона робила, не вдовольняло старого цигана — вона це помічала з його лихих поглядів, з його бурчання. Та що мала чинити? Піти найнятись у город або в село, лишити хорого на-самоті без помочі, вона не могла, бо Остап ра-у-раз її потребував. Навіть коли вона чепурила хату, він часто кликав її слабим голосом:

— Соломіє!...

— Чого, Остапе? — кидала вона роботу.

— Сядь коло мене...

Вона сідала на лаві, а він мовчки дивився на неї червоними з гарячки очима, або плів нісенітниці.

Однак Соломія не тратила надії й навіть не дуже журилась. Молодість брала своє. Коли вони не загинули в плавнях, коли не пропали досі, то вже тепер не загинуть, — щоби Остап швидче вигоївся.

І Остап поправлявся. Гарячка згодом спала, рана швидко затягувалась, сили підживали. За два тижні він уже зводився з лави, доволікався до вікна і сумно поводив очима по хвилі рудих, аж червоних комишів.

Соломія тепер могла залишати Остапа на день самого. Вона радилась з ним, чи не піти їй разом з циганами по селах, може хто найме на поденне. А то стрінуться де свої люде, напутять, поможуть, — не те, що чужі.

— Щож, іди, згодився Остап, — може й мені що напитаєш, як очуняю...

Другої днини, як тільки цигани вирушили на жебри, Соломія пішла у слід за їх гарбою. Ті помітили її і здивувались.

— Кай жа?*) — крикнула Маріуца, обертаючись.

Соломія махнула тільки рукою, показуючи, що вона піде туди, куди й вони. Цигани погергали трохи та й заспокоїлись.

Соломія йшла повз плавні. Збоку, у день вони видавались не страшними і навіть гарними; цупкі й високі очеретини блищали на сонці, як лан стиглої, високої пшениці. Хоч погода була сонячна й суха, та дув холодний осінній вітер і таки добре продував крізь лиху Соломіїну одежу. „Зима ось-ось потисне, — думала вона, — а ні я, ні Остап не маємо чим загорнутись, — треба заробляти".

Соломії пощастило. Цигани певно доміркувались, чого вона пішла за ними, бо в першому-ж таки селі вони одвели її до заможнього Болгарина, який найняв Соломію перемивати вовну. З того дня Соломія приносила з собою трохи грошей та купувала Остапові кращу страву.

Однак старий Гіца розібрав, де раки зимують. Помітивши, що Соломія приносить грoші, він якось приступив до неї, простяг руку, закрутив грізно баньками і крикнув:

— Давай гроші! Чи я дурно тебе годуватиму?...

Соломія не розуміла мови, та догадалась чого він хоче.

(Дальше буде)

***) Куди йдеш?
*) Гарний.
**) Добре!
*) Чоловік? Чоловік?
**) Як звуть?
*) Куди йдеш?

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

ЛОРЕЙН, ОГАЙО.

Дня 10 березня на звичайних зборах 128 відділу УНС постановлено ухвалити такий проєкт на 17-ту конвенцію Українського Народнього Союза:

Всі члени відділу признають, що на цій конвенції буде багато важних справ до полагодження. Попередні конвенції полагоджували рівнож важні справи та принесли богато користи нашій організації. Але ніхто не заперечить, що не завжди на конвенціях творилися лише добрі діла, бо були й лихі.

Возьмім для прикладу хочби 14-ту Головну Конвенцію. Та Конвенція принесла нам нову реформу й може найважнішу в історії нашого Союза, а разом з тим і найкориснішу. Але вона також і спричинилеся до небажаної страти в членах УНС. Це сталося лише тому, що ані члени Союза, ані делеґати на Конвенцію не були приготовані до такої зміни. Делеґати почули про це лише на самій конвенції від головних урядників і це многих збурило. Щоби більше таке не траплялося, дається саме тому тепер місце у „Свободі", щоби члени Союза висловили свої гадки перед всіма членами УНС заздалегідь, ще до Головної Конвенції.

Здається, що на 17-тій конвенції найголовнішою й найпекучішою справою буде справа Сиротинця УНС. Ми всі признаємо конечну потребу такого сиротинця та всі бажаємо, як найскорше бачити збудованим захист для старих і немічних наших членів і притулок для сиріт. Та не всі про це однаково дбають. Хоч і є багато членів Союза таких, що Сиротинця не попирають, вони всеж таки складають свої датки на фонд бідних, але з того фонду не всі користають.

Нашим бажанням є, щоби фонд бідних, як не в цілости, то в певній частині обернути на фонд Сиротинця У. Н. Союза.

Делеґати і всі члени Союза мусять добре розважити, що Сиротинець без фонду існувати не може, навіть тоді, колиб його побудовано зі збірок. Не дурім себе, що з добровільних пожертв може існувати Сиротинець. Ми мусимо створити для нього стадий фонд.

Більше тягарів на членів накладати не можна, бо вороги Союза з того користалиб. Вони вже й так кричать, що Союз багатий, а все таки здирає зі своїх членів ріжні датки.

Другою важною справою, що мабуть виявиться на цій конвенції Союза, є справа місцевих секретарів. Ми з натиском заявляємо, що всі місцеві секретарі відділів У. Н. Союза мають бути плачені з головної каси УНС. До цього часу місцеві секретарі працювали лише за гонор, хіба деякі відділи платили їм зі своєї каси по 5 або по 10 долярів на рік. А тепер з кожним разом у них збільшується робота й вони мають досить труднощів у виконанню своєї роботи.

Делеґатам на конвенцію треба взяти це під розвагу, що колиб місцеві секретарі не виконували своєї роботи, то головні урядники, хочби наймудріші, не змоглиб зовсім нічого вдіяти в Союзі.

Третя справа це справа календаря. Хіба члени Союза за свої вкладки не заслужили, щоб раз на рік дістати безплатно календар? Навіть колиб члени цього й не домагалися, то головні урядники самі повинніб це зробити, бо це відповідає американському звичаєви.

Четвертою справою є справа старих членів УНС. Тих членів, котрі стоять в Союзі через 25 літ і точно платять свої вкладки, а також ніколи не побирали допомоги з фонду запомогового, треба звільнити від дальшого плачення місячних вкладок, бо вже сам процент від заплачених ними вкладок покриває їхні місячні вкладки. Союз на тім не потерпить, бо кожен член захоче дійти до того, щоби по 25-ти літах не платити своїх місячних внесків, а тому буде старатися не брати допомоги з фонду запомогового.

За 128 відділ У. Н. Союза: Михайло Шемичик, предс.; **Володимир Каршинь,** секр.; **Михайло Савчин,** кас.; **Михайло Ґалянка,** делеґат.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„ПЕРЕСИЛКОВИЙ ОФІС".

Наше громадянство в Америці, бо про край то вже й не згадую, мабуть в своїй подавляючій більшости ще не знає, що істнує між нами така особа, що зветься **Теодор Чемерис.** Річ ясна, що я про неї не згадував би і не писав би тих стрічок, але відповідь, яку п. Чемерис дав нам в ч. 26 „Америки", змушує мене забрати слово.

П-н Чемерис підписав себе під тою відповідю „фін. секр. Провидіння". Чому це він так зробив, я не знаю, бож п. Чемериса інтерпелювало Обєднаннє як урядника Обєднання. Просило його чемно, як це було поміщене в „Свободі", щоби він був так добрий і провірив касові книжки Обєднання, щоби переконатися самому, чи це правда, що Обєднаннє одержало $180 з Ембридж ще тому два роки і не вислало до краю, як це писалося в органі „Провидіння".

Замісць цього, щоби ради добра загального і чести Обєднання і „Америки" піти і переконатися про слушність та оголосити спростованнє, п. Чемерис відповідає в „Америці" в такий спосіб:

„Щодо себе, то скажу, що я не відповідав на лист п. Мишуги з двох причин:

„Перша, що екзекутива „Обєднання" ніколи не кликала мене ані п. Борисевича на жадні засідання.

„А друга, що „Обєднаннє" поправді перейшло на пересилковий офіс і не давало ані проводу ані не брало діяльної участи в громадському життю американських Українців. Тому я вважаю, що воно перестало істнувати яко колишня установа, як се думали перші його основники і тимсамим вважав і мій уряд в „Обєднанню" за вигаслий і тому я не повинен до його справ мішатись. **Теодор Чемерис,** фін. секр. „Провидіння"."

Оттак відповів п. Чемерис, головний фінансовий секретар „Провидіння" на просьбу секретаря Обєднання д-ра Мишуги, щоби п. Чемерис як урядник Обєднання провірив наклеп, кинений в органі „Провидіння" на Обєднаннє. А ходить тут прецінь о наклеп, за який „Провидіннє" може відповідати перед судом! Урядник „Провидіння" не вважає одначе відповідним провірити факт і направити кривду, а мовчить, а коли справа виясниюється на сторінках „Свободи", починає нам давати виклади про свої політичні розумовання.

І ото вчить нас п. Чемерис як головний секретар „Провидіння", як треба себе вводити в організації. Ото головний секретар є тої думки, що можна дати себе вибирати на урядника, не проявляти буквально ніякої роботи і виходити з орґанізації чи уряду, не повідомляючи про це нікого. Нічого казати, гарне розуміннє порядку в пана головного секретаря „Провидіння". Гарне розуміння дисципліни в громадській роботі. А ще краще виконування перебраного на себе обовязку.

Як довголітний урядник Обєднання знаю добре, хто бував на Конґресах Обєднання чи на річних Зборах Головного Уряду Обєднання. Знаю, що не було випадку, щоби п. Чемерис коли забрав якийсь голос, щоби піддав якусь думку, щоби заінтересувався в якийнебудь спосіб діяльністю Обєднання. Я це знаю, хоч читаю й „Америку", нічого про громадську діяльність п. Чемериса. Не чув я, щоб він десь орґанізував якусь акцію для краю, щоб приготовляв який концерт, щоб десь сказав якесь слово про політичну ситуацію в краю чи в Америці, щоби взагалі проявляв якунебудь активність в нашому народному життю. Ні не чув я нічого про жертвенність п. Чемериса на край. Аж тепер нагло виринає особа п. Чемериса і одним замахом ліквідує він таку інституцію як Обєднаннє. Повторює рутенсько-назаруківсько-федераційну нісенітницю про Обєднаннє як „пересилковий офіс".

Пане Чемерис! Таж будьте хоч трохи скромні. Таж Ви були на послідніи Конґресі Обєднання і чули хоч там, що це за орґанізація отсе Обєднаннє. Там не потребували Ви слухати урядників Обєднання, бо там сказали своє слово: Товариство „Просвіта" у Львові, „Рідна Школа" в старім краю, Краєве Товариство опіки над Інвалідами, Українська Революційна Орґанізація і другі. Там сказала своє слово і наша іміґрація в Америці, надсилаючи на Конґрес жертви в сумі **десять тисяч долярів,** щоби в той спосіб заманіфестувати свою солідарність з тою акцією, яку веде Обєднаннє.

Отже, пане Чемерис, розважте собі тепер: хто є більш випробуваний політик і громадянський діяч: Ви, чи старі народні інституції і наші громади в Америці, що чим далі тим більше горнуться під прапор Обєднання.

Вас разить „пересилковий офіс". Чомуж це так, Пане Чемерис? Чи може Вам краще подобався „політичний офіс" Українського Народного Комітеу, в якім провадив секретарство Ваш теперішній сусід і редактор „Америки" п. Лотоцький і в якім був довгий час головою? Чи Ви думаєте, що гірше є зібрати понад сто тисяч долярів і післати їх до краю, як це зробило Обєднаннє, чи може краще вести господарку так, як це вів „політичний офіс" Українського Народного Комітету?

Кажете далі, Пане Чемерис, що Вас не запрошує екзекутива Обєднання на засідання. Та вже мабуть потвердять це всі члени Головного Уряду, що ми, коли зійшлися з ріжних міст на річне засіданнє Обєднання, то вже всі були в салі, а тільки не було ще урядників, панів з „Провидіня", хоч їм було всього пару кроків до салі нарад, які відбувалися в галі Укр. Ам., Горожан на Френклин Ст. в Філаделфії. Треба було по панів з „Провидіння" телефонувати, а то й післанців слати і припрошувати.

Річні збори оголошені в часописі і кождий знає, коли вони відбуваються. А вже хто як хто, а головний урядник „Провидіння" повинен знати, що на засіданнє екзекутиви не взивається членів уряду, а тільки членів екзекутиви. Але я знаю, що прошено нераз панів з „Провидіння" і на засідання екзекутиви, але годі було допроситися. Я знаю, що працювати в Обєднанню це не така легка справа. І не так легко бувати на засіданнях Обєднання. Бо то на засіданнях „Провидіння" заплатять за дорогу і ще дієту урядник дістане, а в Обєднанню про дієту нема і не було ніколи мови. Там цілком певно, до труду ще треба доложити і свого гроша. Значить, нема нічого притягаючого, бо „пересилковий офіс", на жаль, тільки відбирає і всьо пересилає і нема звідки платити дієт і вечер, як це бувало колись в Українськім Народнім Комітеті.

Але зате, Богу дякувати, завдяки мозольній праці того „пересилкового офісу", себто Обєднання, ми вже отряслися з тої деморалізації, що нам її залишив Український Народний Комітет. Ми маємо тепер орґанізацію Обєднаннє, яке нам надає здоровий політичний напрям, звернений до боротьби зі всіми окупантами, яке піднімало і піднімає голос у всіх народніх, політичних, гуманітарних чи культурних справах, яке не допустило до сього, щоби темні духи прибили тут память нашого ґенія Франка, яке підняло недавно зі всієї Америки грімкий протест проти ляцьких звірств у Львові, а тепер продовжує з успіхом збірку на Будову Дому Українських Інвалідів, щоб залишити на рідній землі вікову памятку синівської любови Американських Українців до Рідної Землі.

Коли воно буде далі йти тою дорогою, то я певен, що не тільки такі голоси, як пана Чемериса, йому не пошкодять, але й „врата адові" не одоліють благородної праці Обєднання.

Микола Воробець,
204 від. У. Н. С. в Ню Йорку.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Хор „Бандурист".

Після многих мандрівок з одного льокалю до другого, нарешті Український Хор „Бандурист" забрив до „Крістодора Гавз", де що понеділка від 8—10 години вечером має свої проби. Хоч часті зміни льокалю відбилися досить відємно на діяльности й розвиткови хору, однак з другого боку вони дали доказ, що в хорі знаходяться члени, які перейдуть враз з товариством кризи, „бурі і громовиці", й не покинуть його, а навпаки, подвоюють свої сили та працю, щоби довести це товариство до побідного кінця.

Тим побідним кінцем для хору „Бандурист" є те, що він дістав для своїх проб чудову галю в „Крістодора Гавс" і після першої проби зєднав собі симпатію серед заряду дому, а вслід за тим запевнення на всяку поміч і піддержку.

Цікаво запізнати наш ширший загал з цією інституцією та їх працею:

„Крістодора Гавс" це величавий, двацятьповерховий, ново-побудований будинок, на розі евеню Б і 9-та вулиця в Ню Йорку, який є власністю гуманітарної інституції, фінансованої датками суспільности. Її цілю є виховувати молодіж, як також уряджувати курси й відчити для старших. І так: любителі спорту знайдуть там ґімнастичну салю з прирядами та інструкторами для всякого рода спорту, як також великий пливацький басейн (свімінґ пул). Крім того провадяться там курси: англійської мови, драматичний, літературний, музичний, співацький, далі кухарський, шпитальний, і т. д. Висші поверхи занимають умебльовані кімнати для женщин, за які однак треба окремо платити.

Вкладка виносить одного доляра на рік, за якого вступаючий в члени може користати зі всіх висше згаданих курсів. Під покровом тієї інституції хор „Бандурист" знайшов нарешті собі пристановок, де, як згадано висше, що понеділка має до своєї диспозиції прекрасну галю. Слід замітити, що заряд дому не мішається зовсім до внутрішньої праці хору й він може розвиватися та працювати після своєї вподоби.

На кінці хор звертається до наших громадян, які люблять спів, з закликом, щоб вступали в члени хору. У нім вони не лише самі знайдуть задоволення, але і для нашої нації можуть зробити гарну роботу.

Тепер Хор „Бандурист" приготовляється під проводом свого диріґента п. Ю. Кириченка до Шевченківського концерту. Отже добра нагода для тих, що хотять користати не лише з хору, але зі всіх привілеїв „Крістодора Гавз", щоби тепер вступити в члени хору.

Евген Ляхович, голова;
Іванка Скубівна, секр.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана, складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за виплачення посмертної запомоги в сумі $1,000, як рівнож за уділення мені запомоги з фонду запомогового в сумі $125, котра мене дуже поратувала в моїм прикрім положенню.

Рівнож складаю сердечну подяку місевцому Братству Пресв. Богородиці, відділ 9, за уділення мені запомоги в сумі $190. Всім серцем бажаю У. Н. Союзови якнайкращого розвою. Зразом вписую свого сина на дві тисячі долярів в ряди членства У. Н. Союза.

Анна Васюта,
Сенті Клер, Па.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за січень 1929 року.

ВІДДІЛ 207.

Тов. Галицька Січ у Савт Дірфілд, Масс.

Жертви з каси відділу, від членів і з пушок проголошено.

Дісланo від членів	$11.00
Від не членів	11.00
Разом	$22.00
Давішик Іван	$5.00
Костюк Іван	1.00
Костюк Ядвіга	1.00
Іванів Яків	1.00
Янішин Анна	1.00
Рева Микола	1.00
Костюк Петро	50
Костюк Йосиф	25
Костюк Михайло	25

На руки предсідателя відділу гром. Івана Костюка жертвували не члени: Франко Гірс $1.75; Філько Плацковський, Андрій Борон, Стефан Мельник, Михайло Данилів, Михайло Бобецький, Гнат Гаранюк, Семен Затиркі і Яким Янішин по $1.00; Ева Грех і Михайло Бан по 50 цнт.; Іван Ханас 25 цнт. — Разом $11.00.

ВІДДІЛ 214.

Бр. св. Михаїла в Шікаго, Ілл.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.

Дісланo від членів	$14.00
Разом	$14.00
Березовський Гнат	$3.00
Гладкий Микола	2.00
Пасливський Іван	2.00
Васылишин Дмитро	2.00
Заліско Василь	1.00
Рибак Іван	1.00
Новосядлий Стах	1.00
Дорош Теодор	1.00
Дорош Іван	1.00

ВІДДІЛ 234.

Тов. Запорожська Січ в Елізабетпорт, Н. Дж.

Жертви від членів проголошено.

Дісланo від членів	$23.25
З пушок	14.25
Разом	$37.50
Кацюбський Володимир	$5.00
Генега Ілько	1.00
Пілат Константин	1.00
Киценюк Іван (мол.)	1.00
Мандзяк Матвій	1.00
Кардаш Василь	1.00
Генега Стефан	1.00
Арцішевський Йосиф	1.00
Гай Онуфрій	1.00
Атаманчук Юрій	1.00
Могила Стефан	1.00
Гвіздь Юрій	1.00
Пілат Ілько	1.00
Чечіль Ілько	1.00
Бурбеляк Йосиф	1.00
Бохна Михайло	1.00
Костишин Михайло	1.00
Шавяк Микола	1.00
Киценюк Павло	50
Вальчишин Йосиф	50
Ронік Семен	25

Зібрано дрібними жертвами на мітінгу $2.15; з пушки на мітінгу $6.35; з пушки у Ю. Гвіздя $2.72; з пушки у В. Кацюбського $3.03. — Разом $14.25.

ВІДДІЛ 241.

Тов. Ім. Івана Франка у Вунсокет, Р. Ай.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.

Дісланo з пушки	$4.00
Разом	$4.00

ВІДДІЛ 280.

Тов. Над Збручем у Скрентон, Па.

Жертви з каси відділу, від членів і з пушки проголошено.

Дісланo від членів	$18.00
Від не членів	20.25
Разом	$38.25

На підставі відділової ухвали ходили колядувати отсі члени: Григорій Скалацький, Василь Бутинський, Олександер Гловач, Севастіян Мейхер і Ілько Хома. На їх руки жертвували: Григорій Скалацький $2.00; Олександер Гловач, Севастіян Мейхер, Василь Бутинський, Ілько Хома, Василь Захарчук, Дмитро Волянський, Микола Насінник, Евстахій Грещук, Стефан Петращук, Микола Маркевич, Томко Лещук, Семко Бучинський, Антін Корнійчук, Семен Пиріг, Ілько Булик, Іван Сингілевич, Онуфрій Запоточний, Іван Курило, Максим Назар, Василь Гасай, Карпо Моштук, Петро Дочак, Теодор Кишевич, Андрій Перець, д-р Микола Таній, Томко Назар, Іван Величко і Йосиф Гуйдаш по $1.00; Григорій Запоточний, Йосиф Бобушинський, Микита Кравець, Григорій Мрикало, Олександер Ковак, Олександер Мазайко, Анна Бомба, Дмитро Попіль, Петро Гасай, Павло Маслій, Іван Попик, Павло Королак, Яким Ковальчук, Григорій Теклишин, Петро Вішук і Михайло Швець по 50 цнт.; Марія Бодин 25 цнт. — Разом $38.25.

ВІДДІЛ 334.

Тов. ім. Івана Франка в Клівленд, Огайо.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.

Дісланo від членів	$8.50
Разом	$8.50
Павлишин Роман	$1.00
Задерецький Микола	1.00
Гузіль Василь	1.00
Репужинський Василь	1.00
Гуль Михайло	1.00
Бриняк Іван	1.00
Стасів Йосиф	1.00
Морозович Стефан	1.00
Яремко Анна	50

ВІДДІЛ 337.

Тов. ім. Івана Франка в Балтімор, Мд.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.

Дісланo з каси відділу	$5.00
Від членів	7.00
Разом	$12.00
Чорний Теодор	$1.00
Чорна Анна	1.00
Семенків Йосиф	1.00
Семенків Теодора	1.00
Семенків Антоніна	1.00
Семенків Петро	1.00
Семенків Елисавета	1.00

ВІДДІЛ 355.

Тов. Запорожська Січ у Ст. Джозеф, Мо.

Жертви з каси відділу, від членів, з пушок, з коляди і з забави проголошено.

Дісланo з коляди	$8.50
Разом	$8.50

Члени діточого відділу: Василь Юркевич, Іван Занько, Стефан Занько, Іван Калагурка, Василь Калагурка і Мих. Калагурка заколядували $17.25. З того вислано через „Обєднаннє" на Рідну Школу в Старім Краю $8.50, а на Сиротинець У. Н. Союза $8.50. Пересилка коштувала 25 цнт.

ВІДДІЛ 377.

Бр. св. Івана Хрестителя в Зіглер, Ілл.

Прислано від членів	$3.00
Разом	$3.00
Олексяк Михайло Гр.	$1.00
Гнатишак Семен	1.00
Платок Семен	1.00

ВІДДІЛ 400.

Бр. св. Петра і Павла в Ізелін, Па.

Жертви з каси відділу, від членів і з коляди проголошено.

Дісланo з каси відділу	$17.00
З коляди	3.00
Разом	$20.00

СТЕМФОРД, КОНН.

Гром. Михайло Кресан замісць святочних желань	$5.00

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ ЖЕРТВ НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАР. СОЮЗА

по конець січня 1929 р.

Члени У. Н. Союза зложили жертв у січні 1929 р.	$164.75
Відділи У. Н. Союза жертвували зі своїх кас	27.00
Дрібні жертви, зібрані до пушок заходами членів У.Н.С.	18.25
Дохід з підприемств, улаждених поодинокими відділами У. Н. Союза	131.50
Жертви від не членів, прислані відділами У. Н. С.	31.25
Михайло Кресан замісць святочних желань	5.00
У січні 1929 р. вплинуло жертв на суму	$ 377.75
По конець грудня 1928 р. проголошено жертв на суму	43,370.43
По конець січня 1929 р. вплинуло жертв на суму	$43,748.18

Комітет Сиротинця-Захисту У. Н. Союза.

З ЖИТТЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

СТАРАННЯ ВИБОРЧИХ КОМІТЕТІВ НЕ ПО РОЗУМУ.

Два виборкоми.

Є в Гросулівському районі дві сусідні сільради — Кардамичівська та Клейнедорфська.

Є в цих сільрадах сільвиборкоми, та, на жаль, працюють вони мляво. Кардамичівський сільвиборком ніяк не міг заспокоїтися, поки не знайшов декілька куркулів — „хіба може бути село без куркуля" та ще й підчас перевиборів до рад.

Знайшли та ще й не одного. Клейнедорфському сільвиборкомі инакше — він ходить поміж куркулями як у лісі і не бачить. Буває ж таке: шапку шукаєш, а вона на голові.

Село Кардамичівка, колишнє поміщицьке, поміщицька земля, хати, а в хатах поміщицькі наймити. Жовтнева революція нагнала пана, земля і хати поміщицькі, де жили наймити, дісталися їм за вічну працю.

У цьому селі і працює Кардамичівський сільвиборком.

Почав він позбавляти прав на голос і кого слід і кого не слід: Кокула Захарка позбавляє за те, що мав крамницю та патент першого розряду.

Та хто ж Кокул? має він 76 років. 1905 р. Захарко Кокул був селянським ватажком революціонером, один з перших почав ділити панську землю і маєтки, і коли пани перемогли в цьому селі Кокулові поламали ребра і забрали до вязниці, де просидів він понад рік. З того часу Кокул зовсім втратив працездатність. Правда, він мав маленьку крамницю, але 12. січня 1926 року її пограбували бандити, і Кокул більше не крамарює. До радянської влади Кокул ставиться і ставився прихильно.

Далі позбавили виборних прав декого за використання найманої праці і не брали до уваги, чи використовували цю найману працю люди, як хоріли, або працювали на громадській роботі.

Чому це так? А тому, що голова сільвиборкому тов. Гулій не має окуляр і на справу дивиться очима члена виборкому Стоянова Івана, авантурника і шахрая, що ще й тепер є під слідством за крадіжку в с.-г. т-ві збіжжя, та за бійку з громадянином Мостом, його засудили на місяць до бупру. Так он воно що! Тепер Стоянов на кого око має, того й позбавляє, Моста за бійку, Синицького й Коваленка за збіжжя, то що.

А тепер про Кляйнейдорський виборком. Це багата німецька кольонія, в ній 65—70 господарств, до Жовтневої революції ця кольонія мала щось 3 тисячі десятин власної землі, а орендувала з тисячу.

А є навіть такі там господарі, що мали до революції по 200 десятин, до 50 по 100, 120, — одне слово міцні хазяї.

Наймитів у цьому селі чимало. — 100 або 150 чоловік, хазяї з своїми наймитами розраховуються нашильниками або видиськами.

Так у цьому селі є теж сільвиборком: інструкції, видно знає, але куркулів Авдоніна, Гершка і Пастора не бачить. Головує тут відповідальний робітник району — тов. Бортнік.

Дивна річ — два сільвиборкоми, два голови виборкомів і обом потрібні окуляри: один не добачає, а другий надто далекозорий.

Мигаець.

Кардамичево-Гросулівського району. („Червоний Степ").

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На Український Дім в Збаражі.

Перша „чета" Збаражчан поспішила з помічю сплати довгу на Український Дім в Збаражі.

Зложили: З Акрон, Огайо, Р. Заремба 5 дол., Ф. Дрижак 1 дол.; з Борлінгтон, Вт., Ів. Загоруйко 5 дол., Т. Гудима 2 дол.; з Гобокен, Н. Дж., М. Панахида (з тікетів) 3 дол.; з Імперіял, Па., А. Животко 2 дол.; з Нюарк, Н. Дж., П. Соколовський, за лісту і тікет 5 дол., Дм. Кальба, з тікетів 1.20 дол., Славута, коляда 1 дол.; з Рочестер, Н. Й., М. Січинський 1 дол.; з Бікон, Н. Й., Ів. Романчук 1.50 дол.; з Нюборн, Н. Й., зложили по 1 долярови: Н. Куцик, Іл. Осадчук, Н. Платничий; по 50 цнт. зложили: А. Романчук, П. Дунський, Ю. Линко, разом 4.50 дол.; з Бріджпорт, Конн., зложили по долярови: Я. Щербай, В. Щербай, Дм. Чернявський, М. Велигорський, Ол. Кобрин, Т. Тишко, разом 6 дол.; з Ню Йорк, надіслав т. Веслов, зложили: по долярови: П. Пархін, Ол. Веслов, Ів. Голубович, К. Дідич, В. Когут, Т. Джус, В. Долинний, В. Мазуренюк, В. Бойко, Л. Дячун, Ів. Сухий, О. Загоруйко, Наумович, Агрис; по 50 цнт. зложили: Ів. Пархін, С. Цибринский, разом 16 дол.

Разом Комітет Збаражчан в Нюарку отримав $54.20.

Внедовзі проголосимо цілком певно вже не чету, але „сотню" Збаражчан, що поспішать на поміч Українському Домови в Збаражі.

Тож, Збаражчане, поспішайте з жертвами!

За Комітет Збаражчан:

К. Багрій.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Народний податок Союзового Братства.

Виказ народного податку, складаного до Обєднання з рамени братства св. Андрія Первозванного, від. У. Н. С.

Зложили в 1927 році по $1: Павлик Д., Лазорчик Ів., Вереськля К., Дубас Т., Дубас Ан., Бугера В., Биндас Д., Биндас Г., Виткович М., Наконечний Ол., Гнатяк Ів., Шумелда Д., Буряк Ол., Зятик П., Стирка М., Гнат Т., Фединяк М., Курник Д., Босий В., Філь Ан., Дубас Ів., Бугера Ів., Шот Сава, Данилик М., Ґарко П., Малещак П., Чачуна Ів., Дідоха Т., Буряк Єт., Гандзюк М., Цомпель Я., Пелешак П., Павлик Ів., Колодій Ів., Біщак М., Лазорчик Т., Світковський С., Пийко Т., Глют В., Ватралик Ів., Фединяк Л., Міzяк С., Йонак Он.

Зложили в 1928 році по $1: Сагайдак Й., Бугера Ів., Дицко В., Курник Д., Стирка М., Шот С., Кальброн Й., Бугера В., Фединяк М., Цомпель Я., Лазорчик Ів., Босий В., Стефанів Ф., Дубас Т., Дубас Ів., Гнат Т., Данилик М., Малещак П., Лазорчик Т., Чачуна Ів., Маюк Т., Наконечний Ол., Дубас Ан., Світковський С., Пийко Т., Дідоха Т., Пелешак П., Вереськля К., Павлик Д., Павлик Ів., Гнатяк Ів., Біщак М., Глют В., Шумелда Д., Ватралик Ів., Фединяк Л., Виткович М., Міяк С., Кріль П., Філь А., Йонак Он., Биндас Д., Биндас Т.

Разом зложено $86.

Андрій Дубас.

ДЕТРОЙТ, МИШ.

Коляда на народні цілі.

Тов. Зап. Січ, від. 75, занялось колядою, щоби хоть в части помогти потребуючим в Рідним Краю.

Колядувати ходили слідуючі громадяне: А. Комаринський, Й. Шептак, І. Ворко, С. Дідула, С. Михалюк, І. Космина, Г. Маланяк і А. Турчин.

Коляду зложили слідуючі: по $5.00: Д. Саламін і М. Золоторович; по $3: Д. Копиків; по $2.00: А. Турчин, Д. Стрілецький, І. Ягнич, А. Даровський, Г. Маланяк, Я. Козаченко, о. М. Кашуба; по $1.50: І. Нагорняк і О. Зілінський; по $1.00: О. Заданкевич, Й. Шептак, І. Слупецький, С. Михалюк, А. Гирич, Т. Гураль, С. Дідула, Н. Дворчин, Н. Поглод, М. Присташ, А. Комаринський, П. Данчишин, С. Франків, А. Корт, Т. Петрик, П. Діжа, Д. Лабяк, С. Приймак, А. Перетятко, М. Паславський, Д. Косар, І. Фариник, І. Перетятко, М. Заблоцький, А. Горбаль, В. Чмир, П. Маринський, Д. Базилевич, С. Савран; по 50 ц.: Д. Ананевич, Н. Маланяк, А. Чмир і Г. Коваль. — Разом $61.00.

Гроші вислано через Обєднаннє на слідуючі цілі: Рідна Школа $20.00; інвалідам $10.00; політичним вязням $10.00; сиротам $10.00; на боєвий фонд $10.00. Розходу було 50 ц. і лишилося 50 ц. Коли ще зложать коляду, котрі декларували, то вишлемо її на Сиротинець У. Н. Союза.

Крім того тов. Запорожська Січ вислало свою вкладку до товариства „Просвіти" в сумі $10.00. Відновив свою вкладку Г. Маланяк $2.00. Вписався новий член о. М. Кашуба — $2.00;

Зіслано через Обєднаннє разом $74.00.

Позатим вписалось ще 16 нових членів до тов. „Просвіти". По зложенню вкладок вишлемо гроші на призначене місце.

Тов. Запорожська Січ складає подяку всім жертводавцям і колядникам, а особливо А. Турчинови, котрий не стоїть в товаристві, а возив нас автомобілем і з нами колядував.

Стефан Дідула, секретар.

